

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38658 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38658
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Салата Оксана Олексіївна, Герасименко Вікторія Вікторівна, Сердюк Ігор Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.12.2021 р. – 24.12.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/42046>

Програма візиту експертної групи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/42047>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Робота експертної групи, зокрема, вивчення звіту про самооцінювання, аналіз документації, спілкування з учасниками онлайн-зустрічей дають підстави вважати, що освітня діяльність забезпечує виконання поставлених цілей та програмних результатів навчання за ОП. Структура ОП та особливості її реалізації відповідають потребам учасників освітнього процесу та усіх зацікавлених сторін. Назагал, ОП відповідає критеріям акредитації, виявлені недоліки не є критичними. Стратегія ЗВО, матеріальне забезпечення, кадровий потенціал науково-педагогічних працівників уможливають підготовку докторів філософії спеціальності 032 «Історія та археологія». На профільних кафедрах та факультеті в цілому функціонує гармонійне освітнє і наукове середовище із тісною та продуктивною взаємодією науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та роботодавців. Матеріально-технічні ресурси, наукове забезпечення, консультативна підтримка здобувачів сприяють провадженню освітньої і дослідницької діяльності на високому рівні. У ЗВО сформована система внутрішнього забезпечення якості освіти, здійснюється регулярний моніторинг якості та удосконалення ОП. Експертна група резюмує, що розробники ОП врахували основні рекомендації, сформульовані під час попередньої акредитації стосовно Критерію 2 (котрий мав рівень відповідності E). Зокрема, уточнено профіль ОП, збільшено кількість і обсяг професійних ОК обов'язкової частини, передбачено можливості вибору ОК із ОП інших спеціальностей та освітніх рівнів, запропоновані вибіркові дисципліни, котрі відображають регіональний контекст та особливості ОП. При цьому за іншими критеріями, котрі під час попередньої акредитації отримали рівень відповідності B, негативної динаміки чи зниження рівня відповідності не спостерігається.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОП узгоджується зі стратегією розвитку університету, при формулювання цілей та програмних результатів навчання враховано тенденції розвитку спеціальності та галузевий контекст. Діяльність наукових шкіл, котрі концентруються на вивченні історії регіону у контексті історії Центрально-Східної Європи. Наявність нормативної бази, інституцій та практик запобігання та виявлення плагіату. Високий рівень публічності та діяльності ЗВО, доступність інформації про ОП, контрольні заходи, ОК та їх складники. Академічна та викладацька кваліфікація НПП (міжнародні активності та публікації в індексованих виданнях). Наявність діючої та гнучкої системи рейтингування й матеріального стимулювання НПП. Залученість стейкхолдерів до функціонування програми. Належний рівень освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів. ЗВО забезпечує для здобувачів вищої освіти даної ОП можливості для проведення досліджень, їх апробації, міжнародних активностей. В університеті функціонують спеціалізовані центри, котрі є науковими та ресурсними осередками та сприяють дослідженням аспірантів і функціонуванню ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

В програмних результатах навчання не відображено регіональний контекст та унікальність ОП. Рекомендуємо під час наступного перегляду ОП врахувати регіональний контекст та унікальність у програмних результатах навчання (або ж додати відповідний ПРН). Представниця здобувачів освіти у робочій групі ОП працює лаборантом кафедри археології, етнології та культурології. Рекомендуємо залучити до робочої групи ОП активних здобувачів, не пов'язаних робочими відносинами з адміністрацією факультету. Результати опитування здобувачів не враховуються при підписанні нового договору з викладачами, неможливо оцінити якість роботи конкретного НПП та викладання окремого ОК. Рекомендуємо запровадити механізми та процедуру врахування думок здобувачів щодо якості викладання конкретних навчальних дисциплін та якості роботи НПП. Експертна група рекомендує узгодити нормативні документи у питанні залучення здобувачів та/або представників роботодавців до складу робочих груп ОП. На різних вкладках офіційного веб-сайту університету знаходиться неузгоджена інформація про ОП та її складники. Рекомендовано уніфікувати та верифікувати інформацію стосовно ОП. Створені можливості для публікацій, апробації та міжнародних мобільностей реалізують далеко не всі здобувачі. ЕГ рекомендує гаранту ОП та науковим керівникам виявити причини цього та стимулювати аспірантів до реалізації наявних можливостей.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП має чітко сформульовану мету та цілі. Цілями ОНП є сформувати у здобувачів компетентності достатні для переосмислення наявних та створення нових цілісних знань; вміти застосовувати на практиці методологію наукової та науково-педагогічної діяльності; проводити власне наукове дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; успішно комунікувати з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому задля практичного впровадження результатів науково-організаційної діяльності та ефективної науково-педагогічної роботи. Дані цілі відповідають Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ “УжНУ” <https://cutt.ly/EUnLcpT> та Стратегії ДВНЗ “УжНУ” <https://cutt.ly/AUnLRXF>

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У відомостях про самооцінювання зазначено, що усі цілі та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Конкретизовано, які саме ПРН сформульовано за рекомендаціями здобувачів освіти, роботодавців, академічної спільноти. Під час дистанційної експертизи учасники фокус-груп засвідчили свою участь у перегляді ОНП, при цьому йшлося переважно про запровадження нових ОК, або розширення переліку вибіркового. ЕГ звертає увагу на некоректну інформацію у відповідному пункті відомостей про самооцінювання (с.5). Наприклад, щодо участі здобувачів зазначено, що під час перегляду ОНП у 2021 р. були враховані пропозиції здобувачів та сформульовано ПРН 1, 3, 5, 7, 11. При цьому порівняння ОНП 2021, 2020, 2019 рр. показують, що вказані ПРН є ідентичними та не корегувалися (з усіх ПРНів незначного корегування зазнали ПРН6 та ПРН8). Під час зустрічі гарант ОНП також підтвердив, що більшість програмних результатів були визначені ще на етапі запровадження ОНП у 2016 р., але зазначив, що це було зроблено за участі стейкхолдерів. Зі свого боку ЕГ зауважує, що цілі та програмні результати загалом відповідають інтересам здобувачів, академічної та педагогічної спільноти, оскільки передбачають формування критично мислячого науковця та викладача із актуальними соціальними навичками. До складу робочої ОНП входить представник роботодавців входить В. Коцан - к.ін., директор комунального закладу “Закарпатський обласний музей народної архітектури та побуту” та представниця здобувачів Х. Сідак. Під час фокус-груп ЕГ мала нагоду переконатися, що до розробки та перегляду програми залучалися й інші стейкхолдери: заступник директора з науково-дослідної роботи та міжнародної діяльності Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти О.Іваць; директор Державного архіву Закарпатської області М.Місюк; завідувач кафедри історії та суспільних дисциплін Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ Ю.Чотарі; професорка ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний університет” Г.Докашенко, представники Міжнародної асоціації випускників УжНУ – І.Артёмов та С.Віднянський.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Тенденції розвитку спеціальності та ринку праці відображаються як в цілях та програмних результатах навчання, так і в освітніх компонентах. Значний акцент при підготовці здобувачів вищої освіти робиться на формуванні знань та умінь критичного аналізу сучасної історіографії, використанні набутих компетентностей для вирішення практичних завдань. Це забезпечується низкою спеціальних обов’язкових ОК: “Презентація наукових результатів, створення об’єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами”, “Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять”, “Сучасні інформаційні технології”, “Історія та археологія» як освітня і наукова спеціальність”. У відомостях про самооцінювання зазначено, що під час формулювання цілей та програмних результатів навчання за ОНП було враховано досвід аналогічних вітчизняних програм, що функціонують у Києві всьому університеті імені Бориса Грінченка, КНУ імені Тараса Шевченка, Національному університеті «Києво-Могилянська академія». Утім, програмні результати навчання є даної ОНП носять загальний характер та могли б бути представлені в будь-якій сучасній ОП даної спеціальності. Також подано інформацію про вивчення досвіду Університету Павла Йозефа Шафарика в Кошицях (Словацька Республіка). Як зазначив гарант, звідти запозичено практику проведення Аспірантського семінару як вибіркового ОК. Унікальність та відповідність даної ОНП регіональному контексту не простежується у програмних результатах навчання та практично не забезпечується обов’язковими ОК, але вона добре забезпечується через тематику дисертацій (орієнтовані на регіоналістику) та зміст вибіркового ОК. Йдеться про використання та розвиток напрацювань власних історичних шкіл з гунгарології, богемістики та словакістики, котрі окрім наукової актуальності важливі й з огляду на сусідство Закарпатської області одразу з кількома країнами Центрально-Східної Європи.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти відсутній. При цьому ОНП враховує вимоги Національної рамки кваліфікацій <https://cutt.ly/WUmtaIm> для 8 кваліфікаційного рівня: концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності (ПРН 1, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 10, ПРН 11); спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики (ПРН 1, ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 8, ПРН 11); започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності (ПРН 1, ПРН 3, ПРН 5, ПРН 8, ПРН 11); критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей (ПРН 1, ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5); вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому (ПРН 6, ПРН 8, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11); використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях (ПРН 4, ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11); демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності (ПРН 3, ПРН 5, ПРН 7, ПРН 9, ПРН 11); здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення (ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8, ПРН 10, ПРН 11). Експертна група констатує відповідність програмних результатів навчання дескрипторам НРК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета ОНП узгоджується зі стратегією розвитку університету, однією з пріоритетних цілей якої є підтримка аспірантури та докторантури. Тенденції розвитку спеціальності та галузевий контекст враховано при формулюванні цілей та програмних результатів навчання. Унікальність програми відображається насамперед через специфіку наукових шкіл сформованих в університеті, котрі концентруються на вивченні історії регіону у контексті історії Центрально-Східної Європи. Програмні результати навчання відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

В програмних результатах навчання не відображено регіональний контекст та унікальність ОНП. Ці складники наявні, але досягаються за рахунок вибіркового ОК та тематики дисертаційних досліджень. Рекомендуємо під час наступного перегляду ОНП врахувати регіональний контекст та унікальність у програмних результатах навчання (або ж додати відповідний ПРН). ЕГ звернула увагу на те, що представниця здобувачів освіти у робочій групі ОНП Х.Сідак не має жодних наукових активностей, але працює лаборантом кафедри археології, етнології та культурології. Таким чином імовірно йдеться про формальне представництво. Рекомендуємо залучити до робочої групи ОНП активних здобувачів, не пов'язаних робочими відносинами з адміністрацією факультету.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП загалом відповідає визначеному Критерію з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Зміст та освітня складова ОНП становить 40 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам чинного законодавства. Кількість кредитів, відведених на вивчення дисциплін за вибором в ОНП 2021 р. складає 10 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства і складає 25% від обсягу освітньої складової ОНП. Освітні компоненти відповідають блокам компетентностей, визначених п. 27 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»: оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями забезпечує дисципліна «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії» (в ОНП 2021 р. – 4 кредити ЄКТС); глибинні знання зі спеціальності формують дисципліни «Історія та археологія»

як освітня і наукова спеціальність» в ОНП 2021 р. – 4 кредити ЄКТС); Універсальні навички дослідника дозволяють сформувати дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології», «Сучасні інформаційні технології», «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», «Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами» (загальний обсяг – 13 кредити ЄКТС); здобуття мовних компетентностей іноземною мовою забезпечує дисципліна «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі» (6 кредитів ЄКТС). Вибіркова складова ОНП містить 2 із 8 ОК на вибір та має обсяг 10 кредитів, що складає 25% загального обсягу, що також відповідає нормі. Експертна група вважає, що в освітньо-науковій програмі доцільно було визначити більш конкретні вимоги до наукової складової, що дозволило б встановити єдині підходи до науково-дослідної діяльності аспірантів при формуванні індивідуальних планів наукової роботи.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП містить усі необхідні структурні елементи. Структурно-логічна схема показує логічні взаємозв'язки між освітніми компонентами. Враховуючи, що обсяг освітнього складника незначний, а освітні компоненти спрямовані на досягнення різних результатів навчання, структура ОНП є достатньо чіткою. В ОНП виділено два блоки – загальної та професійної підготовки, які дають уявлення про спрямованість освітніх компонентів. Аналізуючи ОНП (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/38742>) та навчальний план (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39331>), затверджені в 2021 р., ЕГ встановила, що дисципліни обов'язкового компоненту спрямовані на розвиток, переважно науково-методичної, інформаційної та комунікативних компетенцій. Навчальний план 2021 р. сформований відповідно до структури ОНП. Відповідність визначених в ОНП програмних результатів і компетентностей, а також їх зв'язок з освітніми компонентами розкриваються в матриці. Проаналізувавши зміст робочих програм навчальних дисциплін, що додавалися до відомостей про самооцінювання, ЕГ встановила, що не всі освітні компоненти спрямовані на досягнення вказаних у матриці ПРН. Зокрема не вказано яка дисципліна забезпечує ПРН-6. Крім того, у ПРН-10 передбачає вміння ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, що також вимагає вивчення наукової української мови. Незважаючи на вказані неточності, освітні компоненти в цілому дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Проте ЕГ рекомендує запровадити освітні компоненти, що забезпечуватимуть можливість набутти компетентності з володіння діловою українською мовою.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

У зв'язку з тим, що стандарт вищої освіти відсутній, предметна область в ОНП визначена робочою групою. В описі предметної області ОНП сформульовані об'єкт вивчення, цілі навчання, методи, методика та технології, інструменти та обладнання, однак теоретичний зміст предметної області майже відсутній в ОК, натомість, він повністю перемістився у ВК (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/38742>). Сформульовані в ОНП методи та технології, інструменти й обладнання цілком узгоджуються з освітніми компонентами. Так, формування знань з методології наукового дослідження та навичок застосування різних видів методів дозволяє дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології», а дисципліна «Сучасні інформаційні технології» спрямована на поглиблення вмінь та навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій у наукових дослідженнях. На думку ЕГ, зміст ОНП достатнім чином забезпечує формування загальнонаукових компетентностей і забезпечує підготовку фахових компетентностей.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У структурі ОНП передбачено блок вибіркового компонентів, які спрямовані на розвиток індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Слід зазначити, що в ОНП 2016 і 2019 рр. цей блок включав лише право обрати 2 із запропонованих 8 вибіркового навчальних курсів, що обмежувало права здобувача на вибір курсів. З метою збільшення обсягу вибіркової складової в ОНП 2021 р. передбачається вибір дисциплін – 2 із 8 ОК на вибір та має обсяг 10 кредитів. Також попередня ОНП не передбачала можливості вибору ОК із ОП інших спеціальностей та освітніх рівнів. У ОНП 2021 р. передбачена можливість вибрати ОК із ОП інших спеціальностей в обсязі 3,5 кредити (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/38742>). Згідно з ним здобувачам пропонується перелік, що включає 3 дисципліни, з якого необхідно обрати 1 курс у 3.5 кредити. Враховуючи те, що на першому курсі навчається 7 здобувачів і, всі вони працюють над дослідженням регіональної історії (Закарпаття), «Аспірантський дослідницький семінар з історії (археології чи етнології) Центрально-Східної Європи поглибить розуміння регіональної історії у контексті зв'язків з країнами Центрально-Східної Європи. Під час зустрічі здобувач Вашкеба А.П. (3-й р.навч.) підтвердив що вибіркові дисципліни, які пропонують у каталозі, цілком відповідають інтересам здобувачів. Аналізуючи індивідуальні навчальні плани здобувачів (представлені на сторінці даної справи у системі НАЗЯВО), ЕГ встановила, що вибіркові дисципліни відповідають тематиці дисертацій. Зокрема, в індивідуальних планах

здобувачів Монич О.І. та Іванчик М.М. 1-го року навчання обрані дисципліни, які цілком корелюються з їхніми дослідницькими темами. Інформація про можливість вільного вибору дисциплін здобувачами вищої освіти міститься у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДВНЗ «УжНУ» п 3.3 (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10104>), де представлено процедуру вибору здобувачем дисциплін з каталогу.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Відповідно до змісту ОНП, для здобувачів на відміну від ОНП 2019 р., передбачена можливість проходження практики (асистентської) (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39372>), що, на думку ЕГ, відповідає цілям навчання та ПРН. У цілях навчання передбачена здатність викладання в ЗВО, тому потребує формування практичних навичок викладацької діяльності. Під час зустрічей з фокус-групами було вказано, що обраний ЗВО підхід дозволяє розширити індивідуальну освітню траєкторію здобувача і він передбачений для всіх аспірантських програм. Також в ОНП передбачена дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39371>), яка дає навички ПРН 4 «Вміти здійснювати пошук, аналізувати та критично оцінювати інформацію з різних джерел та фахової літератури, інтерпретувати та контекстуалізувати її правильно у письмових звітах та у науковій роботі». Крім того, згідно матриці відповідності програмних компетентностей практична фахова підготовка забезпечується ОК. 04 «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять». Робоча програма дисципліни була значно вдосконалена і її змістовна частина спрямована не лише на засвоєння теоретичного матеріалу, але й забезпечує необхідний рівень фахової практичної підготовки (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39369>). У комплексі Асистентська практика та дисципліна «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» повною мірою забезпечує можливість набування здобувачами компетентності, необхідних для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Позитивною практикою слід вважати існування політики розвитку soft skills в УжНУ, яка регулюється Положенням про центр кар'єри Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10102>). У положенні перелічено основні завдання та напрямки роботи Центру кар'єри, зокрема й сприяння розвитку підприємницької ініціативи, професійних і комунікативних якостей. Також формування соціальних (soft skills) навичок у здобувачів ОНП забезпечується через як окремі ОК, так і спеціальні форми та методи навчання. На набуття аспірантами соціальних навичок спрямовані дисципліни загальної підготовки, які дозволяють поглибити комунікативні та організаційні навички, критичне мислення, здатність працювати в команді, зокрема, це дисципліни: Ок 2 «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії» та Ок 6 «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», Особливе значення для аспірантів має набуття мовних компетентностей, зокрема вміння представляти власний дослідницький матеріал іноземною мовою. Цьому сприяє вивчення дисципліни ОК 1 «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», яка дозволяє поглибити навички усного спілкування та академічного письма іноземною (англійською) мовою. Фахові історичні дисципліни дозволяють поглибити навички критичного мислення. Крім дисциплін загальної і професійної підготовки, розвитку soft skills сприяє практична підготовка, а також участь у різних наукових заходах. Аспіранти долучаються до організації наукових та виховних заходів на факультеті. Слід зазначити, що аспіранти даної ОНП працевлаштовані, а роботодавці під час зустрічі високо оцінили їхні компетентності, в тому числі організаційні та комунікативні.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Відповідно до ОНП здобувачі вищої освіти отримують освітню кваліфікацію «доктор філософії з історії та археології», а професійна кваліфікація не передбачена. Втім, в описі можливостей працевлаштування вказується перелік посад згідно з класифікатором професій, серед яких ДК 003:2010: посада науково-педагогічного працівника вищого навчального закладу, науковий співробітник, науковий співробітник-консультант за спеціальністю історія та археологія.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвідношення аудиторних годин у навчальному плані складає 1/3 від загального обсягу навчального навантаження. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів, становить не більше ніж 3/4

загального обсягу навчального часу, відведеного для засвоєння кожного ОК, що теж відповідає нормі. Навчання за освітньою складовою в ОНП 2021 р. здійснюється протягом 3-х навчальних семестрів (кожен семестр триває 14 тижнів). Під час онлайн-зустрічі здобувачі зазначили, що розклад занять не перевантажений та вони задоволені кількістю аудиторних занять. Це підтверджують і результати опитувань, які проводилися серед аспірантів у першому семестрі 2020-2021 н.р. (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/34556>). У цілому, ЕГ вважає, що аудиторне навантаження здобувачів цілком дозволяє досягти заявлених в ОНП цілей та ПРН, а також поєднувати навчання з дослідницькою діяльністю. Для здобувачів заочної форми не передбачено окремий навчальний план, що, на думку ЕГ, варто виправити, оскільки в навчальному плані має відобразитися реальне навчальне навантаження здобувача. Загальний обсяг навчального часу за ОНП «Історія та археологія» (2019 р.) складає 40 кредитів ЄКТС (1200 годин), з яких обсяг аудиторних для очної форми становить 444 годин (37 %), а обсяг самостійної роботи становить 696 години (58 %), 60 годин індивідуальної роботи під керівництвом викладача (5%), а для заочної – 128 годин аудиторних (10,67%) та 1012 годин самостійної роботи (84,33%), що відповідає нормі. Тижневе аудиторне навчальне навантаження здобувачів зосереджене лише на першому році навчання і складає у першому семестрі 21 годину, а в другому 20 годин на тиждень, що дозволяє ефективно поєднувати аудиторні та самостійні форми роботи (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/33505>).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг і структура ОНП відповідає вимогам чинного законодавства щодо підготовки докторів філософії, а зміст програми спрямовано на формування необхідних для наукової діяльності компетентностей. ОНП сприяє розвитку соціальних навичок, існує політика щодо розвитку soft skills на рівні ЗВО. Окремі розділи профілю ОНП, що під час попередньої акредитації були виписані некоректно і виходили за межі її можливостей, тепер чітко визначені. ОНП передбачає можливості вибору ОК із ОП інших спеціальностей та освітніх рівнів; запропоновані вибіркові дисципліни узгоджуються з науково-дослідницькою тематикою здобувачів. Збільшено обсяг ОНП за рахунок збільшення нормативних навчальних дисциплін із спеціальності з 4 до 12 кредитів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: не всі освітні компоненти спрямовані на досягнення вказаних у матриці ПРН. Зокрема не вказано яка дисципліна забезпечує ПРН-6. Крім того, у ПРН-10 передбачається вміння ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, що також вимагає вивчення української мови на академічному рівні. Рекомендації: Додати до ОК курс для вивчення ділової української мови з метою здійснення на професійному рівні презентації наукових досягнень в усній та письмовій формах. Щорічно оновлювати перелік вибіркових дисциплін, виходячи з того, що при підготовці докторів філософії вибіркові компоненти повинні як і основний компонент забезпечувати досягнення ПРН з метою поглиблення знань і навичок аспірантів відповідно до їхніх наукових інтересів та дослідницької проблематики. Розширити практичну підготовку здобувачів в царині Асистентської практики.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Виявлені ЕГ слабкі сторони та недолік є несуттєвими й такими, що не порушують діючу нормативну базу та можуть бути усунуті в оновленій редакції ОНП. Недолік щодо введення дисциплін вільного вибору був виправлений в ОНП 2021 р. Це дозволяє оцінити Критерій 2 за рівнем В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОНП визначені загальними «Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» у 2022 році» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/41306>) та додатком А1 про «Перелік спеціальностей, за якими оголошується прийом до аспірантури» зі спеціальності 032 Історія та археологія» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/41317>). Також, безпосередньо регламентуються «Правилами прийому до аспірантури та докторантури Державного вищого навчального закладу “Ужгородський національний університет” у 2022 році» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/41316>). Документи розміщені у відкритому доступі на офіційному сайті УжНУ. Для громадян України правила прийому сформульовані чітко, зрозуміло та доступно, перелік документів, необхідний для подачі, її етапи та строки, система рейтингу при вступі до аспірантури зрозуміло прописані. Це підтвердили і здобувачі ОНП. Зокрема, вони вказали на те, що перелік необхідних для вступу документів, програми вступних іспитів та інші документи були розміщені на сайті у розділі «Відділ аспірантури та докторантури» (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/science-aspirant/admission_aspdoc), а якщо виникала потреба отримати уточнення – можна було це зробити в телефонному режимі у керівника відділу чи гаранта. Прийом на навчання іноземців та осіб без громадянства на ОНП доктор філософії зі спеціальності «Історія та археологія» УжНУ у 2022 році за ОНП згідно «Правила прийому...» п. 3.7. здійснюється нарівні з громадянами України, зокрема за рахунок коштів державного бюджету. Вступники з українським громадянством мають змогу набрати більше 100 додаткових балів, що зафіксовано у Додатку А до Правил прийому до ДВНЗ “УжНУ” у 2022 році. Разом з тим, згідно підпункту 6.5 цього додатку під час обчислення балу конкурсного відбору враховуються додаткові бали за попередні здобутки. Вимогами до вступу є наявність необхідних фахових компетенцій.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Визначаючи правила прийому за ОНП, загальні «Правилами прийому до аспірантури та докторантури Державного вищого навчального закладу “Ужгородський національний університет” у 2022 році» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/41316>), які переглядаються та затверджуються Вченою радою ЗВО з урахуванням всіх постанов та рекомендацій МОН України, доповнені «Програмою вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності 032 Історія та археологія» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9616>). Під час зустрічі з ректором він це підтвердив та зазначив, що обговорення внесення змін відбувається згідно з діючою в ЗВО нормативно-правовою базою, тож до нього долучаються представники здобувачів, зокрема студентське самоврядування. Під час зустрічі члени студентської ради Факультету історії та міжнародних відносин проінформували, що жодних пропозицій вони не висували, оскільки в цьому не було потреби. Зважаючи на особливості ОНП, ЗВО визначило у «Програмі вступного іспиту...» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9616>) чітку систему, яка дозволяє вступити на навчання за відповідною ОНП, а саме: проходження вступного іспиту зі спеціальності, необхідним елементом котрої є обов'язкова презентація дослідницької пропозиції, в якій обґрунтовується актуальність теми майбутнього дослідження, характеризується стан розробки теми у науковій літературі і виділяються невирішені раніше завдання, формулюється орієнтовний об'єкт і предмет дослідження (що варто вважати найкращою практикою), а також – іспиту з іноземної мови.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання академічної мобільності у УжНУ регулюється «Положенням про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «Ужгородський національний університет»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21269>) та «Положенням про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21266>). У них зафіксована можливість академічної мобільності, в т.ч. кредитної, яка декларує визнання, перезарахування УжНУ кредитів ЄКТС, отриманих в інших ЗВО. На практиці процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, на ОНП, що акредитується, ще не проводилась. Під час зустрічі та спілкування зі здобувачами одним з них було зазначено, що, незважаючи на епідеміологічну ситуацію академічна мобільність здійснюється і відповідно до угод про академічну мобільність відбувається перезарахування, зокрема, наказ 18/06-06 від 05.02.2021 р. про семестрове навчання свідчить про направлення здобувачів до Університету в Градець Кралове та виконання навчального плану здобувачами 3,4 року навчання в аспірантурі. Також, визнання результатів навчання здобувачів ступеня доктор філософії в УжНУ регулює «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>). Пункт 6.11. даного Положення передбачає, що Вчена рада Університету має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших вищих навчальних закладах (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін, обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В УжНУ розроблено порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які регулюються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>). У ньому прописані, зокрема, процедура та порядок організації визнання результатів навчання у неформальній освіті для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня. Спираючись на зазначений документ, а також враховуючи, що на цей момент за ОНП, яка проходить процес акредитації, ще не було звернень здобувачів стосовно визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті можна констатувати, що нормативно-правова база підготовлена для подібних ситуацій. Доступно описана процедура звернення з приводу цього питання, процес розгляду звернення та можливі результати. Документ розміщений на офіційному сайті УжНУ та є доступним для всіх учасників освітнього процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Позитивною практикою ЕГ вважає презентацію дослідницької пропозиції, вимоги до якої чітко регламентуються «Програмою вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності 032 «Історія та археологія».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною є відсутність активності залучення аспірантів до програм академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Аналіз наданих ЗВО документів, інформації, отриманої з сайту УжНУ та під час спілкування зі стейкхолдерами засвідчив у цілому відповідність ОНП Критерію 3. Прийом на навчання, академічна мобільність та неформальна освіта регламентуються відповідними чітко прописаними документами, що знаходяться у відкритому доступі. Разом з тим, ЕГ висловила декілька рекомендацій, врахування яких у подальшому мало б позитивний вплив на розвиток ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>), складається з аудиторних занять, самостійної роботи, науково-викладацької та дослідницької практик, контрольних заходів з відповідними методами організації і проведення науково-дослідницької діяльності, виконання індивідуальних проектів з демонстрацією практичних навичок. На освітній програмі застосовують переважно традиційну систему методів і прийомів (зазначених у табл.3), які сприяють досягненню ПРН (відомості самооцінювання). Студентоцентрований підхід реалізується у декілька етапів: при виборі напрямку досліджень здобувачів; при обранні теми дисертаційного дослідження та наукового керівника; при укладанні навчальних планів і формуванні їх варіативної складової; під час реалізації ОК «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії», який спрямований на підготовку дисертаційного дослідження; «Асистентська» практика, яка пропонується здобувачам передбачає педагогічну підготовку. Форми та методи навчання і викладання визначаються викладачем та окреслюються в робочих програмах освітніх компонентів та відповідають принципам академічної свободи. Рівень задоволеності здобувачів ОНП регулярно вивчається через проведення анкетування

(https://docs.google.com/forms/d/1g_TW2d6DaJxR4zGtJxUdStjMIE4gkUWExyVBVRAzYb8/edit?ts=5e68d65b#responses).

На зустрічах із НПП та здобувачами з'ясовано, що під час навчальних занять перевага надається методам проблемного викладу, частково-пошуковому та дослідницькому, які забезпечують формування компетентностей, що є визначальними для третього освітнього рівня вищої освіти. Застосовані на ОНП методи навчання і викладання в цілому відповідають вимогам студентоцентрованого навчання і сприяють досягненню поставлених цілей та ПРН. На ОНП організований процес документального оформлення та аналізу опитувань здобувачів щодо відповідності цілей та програмних РН вимогам студентоцентрованого підходу й принципам академічної свободи. Аналіз результатів моніторингу ефективності навчання за ОНП використовується НПП під час коригування власних стратегій викладання та методів навчання. Академічна свобода здобувачів вищої освіти реалізується під час вибору тем наукових досліджень, тем навчальних занять у межах ОК, виборі вибіркових курсів та форм і методів навчання тощо.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачам у перші дні навчання надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Ця інформація надається поетапно – напередодні та на початку кожного навчального семестру шляхом проведення установчих конференцій та презентацій викладачами освітніх компонентів. Під час зустрічі зі здобувачами та науково-педагогічними кадрами цю інформацію було підтверджено. Також робочі програми навчальних дисциплін, які викладаються на ОНП, розміщено на платформі дистанційної освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/24958>). Вимоги до розробки робочих програм містяться у «Методичні рекомендації з розроблення робочих програм навчальних дисциплін» (<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/21495>). У них чітко виписані вимоги до елементів робочої програми, розміщені семінарських занять та самостійної роботи: присутні рекомендації щодо механізмів виконання цих завдань та конкретної рекомендованої літератури до проблеми. Крім робочої програми, до складу комплексу навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни входить навчальний контент, методичні рекомендації до проведення практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, дидактичне забезпечення самостійної роботи, засоби діагностики навчальних досягнень студентів, інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни. З інформацією щодо порядку та критеріїв оцінювання здобувачів ознайомлюють на першому занятті, а також у кожній робочій програмі містяться критерії оцінювання знань під час семінарських занять та самостійної роботи здобувачів. Студенти підтвердили факти індивідуального підходу в процесі навчання. Викладачі сприяють їхньому професійному, індивідуальному творчому розвитку. Існує форма дистанційного навчання на внутрішній університетській онлайн-платформі, доступ до якої отримує кожен студент індивідуально за персональним кодом. З метою отримання зворотного зв'язку від здобувачів щодо доступу до інформації про організацію освітнього процесу в УжНУ, у Навчальному порталі розміщено відповідну анкету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34375>). На сторінці «Центр інформаційних технологій» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/elearn>) присутні рекомендації щодо роботи у дистанційному форматі та навігація по ОК, відео-інструкції для викладачів та здобувачів.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Аналіз навчальних дисциплін ОНП показав, що вони спрямовані на володіння теоретичними та методичними засадами навчання, планування власної науково-дослідної діяльності. Участь здобувачів та науково-педагогічних працівників у розробці та популяризації науково-дослідної теми кафедри модерної історії України та зарубіжних країн «Проблеми історії та історіографії країн Європи в новий та новітній час» показує залучення здобувачів до наукових досліджень, які здійснюються в університеті. У робочих програмах багатьох дисциплін («Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології», «Актуальні проблеми української історіографії», «Історія та археологія» як освітня і наукова спеціальність» та ін.) не заплановані індивідуальні завдання, які передбачали б проведення дослідницької роботи, також вони не містять чітких рекомендацій щодо їх виконання та критеріїв оцінювання. Наприклад, робоча програма ОК «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/39371>) містить лише практичні завдання, але рекомендації до них відсутні. В ОНП 2021 р. більшість нормативних ОК загальної підготовки та вибіркових дисциплін циклу фахової підготовки орієнтовані на формування ФК, необхідних для провадження здобувачами практичної наукової роботи. За свідченням НПП, робочі програми навчальних дисциплін щороку адаптуються до затвердженої наукової тематики здобувачів. Під час зустрічі із аспірантами з'ясовано, що навчальні заняття фокусуються переважно на джерелознавчих та історіографічних аспектах тем їхнього дослідження, а форми проведення занять дозволяють апробувати їм власні наукові результати. Позитивним досвідом, який дозволяє поєднувати навчання і наукову роботу, є тісна інтеграція ОК ОНП з науковою тематикою профільних кафедр, яка в свою чергу, узгоджується із тематикою аспірантів. Здобувачі вже на 1, 2 курсах залучаються до наукових проектів, які реалізуються на відповідних кафедрах. Показовим прикладом поєднання навчання і наукової роботи є також досвід участі аспірантів у наукових стажуваннях в ЗВО країн Центрально-Східної Європи (К.Вайс, Е.Босак); участь в реалізації міжнародних наукових проектів та стипендійних програм (Л.Дегтярьова, М.Рекрут'як, Є.Лутак, О.Монич, К.Ферко, О.Куцов, Ю.Офіцинський).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Науково-педагогічні працівники, що забезпечують навчання на ОНП мають достатню наукову кваліфікацію (доцент/ки, кандидат(к)и наук, професори), оновлюють зміст навчальних курсів та завдань в межах дисциплін. «Методичні рекомендації з розроблення робочих програм навчальних дисциплін» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21495>), в яких містяться вимоги до робочої програми, регламентують процедури затвердження й оновлення навчального контенту. Зокрема, строк дії робочої програми для загальної обов'язкової дисципліни становить 3 роки, а затвердження програми професійної дисципліни відбувається щорічно. Проаналізувавши робочі програми обов'язкових дисциплін, ЕГ пересвідчилася, що в них подається перелік сучасної літератури, представлені наукові праці науково-педагогічних працівників кафедри. Надані сертифікати та довідки про стажування НПП, що працюють на ОНП, свідчать про те, що викладачі привносять із закордонних університетів сучасні практики та наукові досягнення, які впроваджують у навчання. Втім, перелік рекомендованої літератури дуже рідко включає сучасну іншомовну літературу та автореферати дисертацій. Оновлення змісту освіти відбувається із врахуванням всіх зацікавлених сторін: здобувачів, НПП та роботодавців. Цей аспект обговорюється на засіданнях групи забезпечення, кафедр, методичних комісій та вчених рад. НПП під час перегляду навчально-методичного забезпечення керуються результатами опитування аспірантів і роботодавців (Протокол засідання робочої групи освітньо-наукової програми «Історія та археологія» з роботодавцями №3 від 29 червня 2021 р.). Відділ моніторингу якості освіти, методологічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/educ_dep-dep_mon_ed_qual) щороку проводить опитування роботодавців та інших стейкхолдерів: вивчає, узагальнює та сприяє впровадженню передового досвіду щодо удосконалення навчально-методичної роботи.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання здобувачів третього освітнього рівня на спеціальності 032 «Історія та археологія» УжНУ пов'язане з інтернаціоналізацією освітнього та наукового процесу. Цей факт підтверджує «Стратегія інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20139>), згідно якої науково-педагогічні працівники та аспіранти заохочуються керівництвом університету та факультету до участі у міжнародних проєктах, конференціях, форумах, симпозіумах, проведення спільних наукових розробок. З метою реалізації міжнародних проєктів було укладено низку договорів з закордонними вищими навчальними закладами країн Вишеградської групи (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-partners>). Прикладом успішної інтернаціоналізації діяльності ЗВО є міжнародна академічна мобільність здобувачів ОНП «Історія та археологія». Впродовж 2021 р. у рамках угоди між університетами Вайс А.В., Бердар Я.П., Кепша А.С., Кіраль І.Є., Марюхнич О.К., Попадинець В.Ю. проходили стажування в Університеті Градець Кралове (Чехія). До засвоєння міжнародного досвіду залучаються і НПП. Упродовж 2020–2021 рр. в рамках різних міжнародних наукових програм проходили науково-педагогічне стажування у ЗВО країн Вишеградської групи Гарант ОНП доц. Шніцер І.О. та наукові керівники аспірантів доц. Данилець Ю.В. та доц. Кічера В.В. Під час зустрічей ЕГ із фокус-групами здобувачів та НПП з'ясовано, що набутий досвід та отримані під час стажування результати активно застосовуються у науковій та освітній діяльності. Однак, до міжнародної мобільності задіяні далеко не всі здобувачі та НПП ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Здобувачам вищої освіти вчасно надається інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання, в тому числі за допомогою Навчального порталу УжНУ. Робочі програми навчальних дисциплін періодично оновлюються, зокрема й переліки рекомендованої літератури, які включають сучасні наукові дослідження. Значна частина освітніх компонентів передбачає застосування навчання через дослідження, зокрема через реалізацію індивідуальних наукових проєктів, які проходять апробацію на конференціях та наукових кафедральних семінарах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недоліком ЕГ вважає те, що під час викладання навчальних дисциплін застосовуються переважно традиційні методи та форми навчання; міжнародна діяльність на ОНП є недостатньою, щоб забезпечити ефективне залучення усіх здобувачів до міжнародної академічної спільноти. Рекомендації: під час розроблення та оновлення змісту навчальної дисципліни враховувати наукові інтереси здобувачів; застосовувати більш сучасні методи навчання, що відповідають освітньо-науковому рівню вищої освіти (зокрема, наукові семінари, дослідницько-інноваційні методи, проєктні методи, інтерактивні методи тощо); оновлювати інформацію про міжнародну співпрацю та договори, демонструвати реальні актуальні можливості УжНУ щодо міжнародної співпраці.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОНП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 4.2, 4.4, 4.5, а слабкі сторони за підкритерієм 4.1 та 4.3. не є суттєвими і не перешкоджають реалізації ОНП. У цілому ОНП та освітня діяльність за цією програмою відповідає рівню В за Критерієм 4. ЕГ отримала підтвердження щодо забезпечення поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП, переконалась у використанні методів навчання, які допомагають досягти ПРН освітньої програми. На ОНП застосовується розробка здобувачами індивідуальних наукових проєктів та презентація їхніх результатів під час міжнародних та всеукраїнських наукових та науково-практичних конференцій, виконання здобувачами вищої освіти невеликих досліджень в рамках індивідуальних проєктів. НПП та наукові працівники оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи та оцінювання здобувачів вищої освіти за ОНП розробляються відповідно до низки локальних нормативно-правових актів: Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» <https://cutt.ly/pURo9or>, Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ <https://cutt.ly/MURpP1Y> Вони представлені у робочих програмах, складниками котрих є відповідні блоки про форми контролю та критерії оцінювання. Також, як зазначають НПП (це підтверджено і здобувачами під час фокус-груп), критерії та вимоги обговорюються зі здобувачами на початку вивчення дисципліни. Критерії оцінювання загалом є вимірюваними та зрозумілими й в цілому відповідають особливостям дисциплін, що вивчаються. Система контрольних заходів передбачає кількісні та якісні критерії оцінювання. Результати навчальних досягнень оцінюються за уніфікованими критеріями та у координатах прийнятої в університеті системи оцінювання. На думку експертної групи, контрольні заходи дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання. Під час фокус-груп здобувачі зазначили, що інформація про контрольні заходи і критерії є доступно та зрозумілою й надходить з кількох джерел (викладач, робоча програма на сайті, система дистанційного навчання). Загалом, контрольні заходи передбачають здійснення традиційних видів контролю – вхідний, поточний, підсумковий. Форми контролю – усний та письмовий, який включає тестовий. На практиці це переважно бесіда, написання та захист есеїв, розробка та представлення проєктів, рецензування тощо. Розклад заліків та екзаменів визначається відділом аспірантури відповідно до навчального плану, питання для тестів, білетів екзаменів та заліків затверджуються на профільних кафедрах.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 032 «Історія та археологія» на сьогодні ще не затверджено МОН, однак робоча група ОНП орієнтується на Проект стандарту. Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії проходить у вигляді публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації, що здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою. Гарант ОНП надав докази спроможності ЗВО формувати разові ради за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Проміжна (річна) атестація здобувачів вищої освіти за третім рівнем здійснюється Вченою радою ЗВО на основі звітів про виконання плану роботи (навчальна робота, написання дисертації, апробація результатів). ЕГ ознайомилася зі зразками річних звітів аспірантів різних років навчання (див. документ у системі) та підтверджує їх регулярність та ефективність.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Загальні правила проведення контрольних заходів визначені на основі Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» <https://cutt.ly/pURo9oG> та Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в УжНУ <https://cutt.ly/MURpP1Y> Більш детально їх конкретизовано у робочих програмах дисциплін. Правила зрозумілі, здобувачі вважають їх достатньо об'єктивними, також вони поінформовані про можливості повторного проходження контрольних заходів (що передбачено двома зазначеними вище положеннями). Здобувачам, котрі під час підсумкового (семестрового) контролю одержали незадовільну оцінку не більше ніж з трьох дисциплін, дозволяється ліквідувати академзаборгованість у визначені терміни. Повторне складання заборгованості допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: перший раз викладачеві, другий – комісії під головуванням завідувача кафедри. Ліквідація академзаборгованості здійснюється згідно з графіком (визначається відділом аспірантури та докторантури). В окремих випадках, на підставі заяви, ректор або проректор з науково-педагогічної роботи може дозволити здобувачеві вищої освіти втретє пересклати незадовільну оцінку за індивідуальним графіком. Механізм оскарження результатів контрольних заходів прописаний у Порядку оскарження (апеляція) оцінювання в ДВНЗ «УжНУ» <https://cutt.ly/7URBttb>. Відповідно до нього спірні питання щодо поточного оцінювання повинні вирішуватися упродовж тижня після оголошення результатів. Оскарження результатів контролю здійснюється не пізніше наступного дня після оголошення результатів. У випадку незгоди із рішенням викладача щодо оцінювання, здобувач може звернутися до декана факультету з апеляційною заявою. Апеляція розглядається апеляційною комісією у складі декана або його заступника, завідувача кафедри, за якою закріплена дисципліна, двох-трьох провідних викладачів кафедри, у тому числі й викладача, який забезпечує викладання дисципліни. До складу комісії можуть бути включені представники студентського самоврядування. На ОНП «Історія та археологія» випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів не було. Також нормативними актами ЗВО передбачено механізми запобігання та врегулювання конфліктів, основним тут є Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «УжНУ» <https://cutt.ly/QUrBWdx>. На ОНП «Історія та археологія» процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів не застосовувалися, менеджмент ЗВО та здобувачі освіти пояснюють це неконфліктним та студентоцентричним освітнім середовищем.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЗВО реалізує політику дотримання академічної доброчесності, впроваджує відповідні стандарти і процедури, зокрема через розробку власних нормативних актів та їх імплементацію. Основними нормативними актами у цьому сенсі є: «Етичний кодекс ДВНЗ «Ужгородський національний університет»» (<https://cutt.ly/DUTu63V>), «Положення про академічну доброчесність в «УжНУ»» (<https://cutt.ly/1UTiiCc>). Вивчення даних нормативних актів та проведені дистанційні зустрічі засвідчують, що академічна доброчесність в УжНУ розуміється у широкому контексті - дотримання етики навчальної та наукової діяльності. Цьому сприяє проведення спеціальних заходів, бесід, тренінгів (наприклад, за організації доц. І. Шніцера). У ЗВО працює комісія з питань академічної доброчесності та етики. Відповідно до Положення про комісію з питань академічної доброчесності та етики ДВНЗ «УжНУ» <https://cutt.ly/7UTgKhZ>, дана комісія розглядає заяви щодо випадків академічної недоброчесності та порушень етичних норм, та приймає рішення щодо накладання дисциплінарних стягнень у випадках та відповідно до вимог, передбачених законодавством. Експертна група мала зустріч з представницею Комісії К.Товт, котра зазначила, що випадків недоброчесності у їхньому ЗВО не виявлено, що ставить під сумнів ефективність заходів виявлення випадків недоброчесності. ЕГ звертає увагу на те, що аспіранти не залучалися до опитувань щодо практик академічної доброчесності, також анкети опитувань здобувачів не містять питань стосовно ефективності відповідних механізмів та випадків недоброчесності. Експертна група відзначає, що опитані науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти за даною ОНП загалом ознайомлені з принципами роботи антиплагіатних програм, діючими порогами унікальності тощо. Основними технологічними рішеннями, що використовуються у ЗВО є системи Strikerplagiarism.com та Unicheck.com. Угоди на використання систем (купівля сторінок чи кількості спроб перевірки) поновлюються щороку. Організацію перевірок здійснює Центр наукометрії при університетській бібліотеці. Окрім того, доступ до систем та власні об'єми сторінок мають структурні підрозділи ЗВО (факультети та кафедри), а також відповідальні редактори університетських видань. Однак, учасники фокус-груп не змогли сказати про ліміти сторінок на перевірку та механізм їх розподілу. Усі наукові статті перед публікацією перевіряються на наявність текстових запозичень та унікальність.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильними сторонами у контексті критерію є: 1) наявність необхідної нормативної бази та відповідних університетських інституцій; усталені практики запобігання та виявлення плагіату із використанням двох різних сертифікованих програм, нормативна підтримка культури академічної доброчесності та неконфліктне середовище. 2) інформація про контрольні заходи і критерії є доступною та зрозумілою й надходить з кількох джерел (викладач, робоча програма на сайті, система дистанційного навчання).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Механізм здійснення перевірок наукових та освітніх текстів на унікальність не чітко регламентований, зокрема у сфері розподілу обов'язків і повноважень між кафедрами, факультетом та Центром наукометрії. Рекомендуємо чіткіше унормувати даний аспект. Також рекомендуємо внести питання стосовно академічної доброчесності у опитування здобувачів освіти, що сприятиме імплементації діючих норм на практиці.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Експертна група вважає, що практики функціонування ОНП відповідають критерію, контрольні заходи дозволяють моніторити отримання програмних результатів навчання, є достатньо чіткими та ефективними, а політика сприяння дотримання академічної доброчесності має місце.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На думку експертної групи академічна та професійна кваліфікація викладачів, причетних до функціонування ОНП, загалом відповідає третьому освітньому рівню. Більшість викладачів та наукових керівників мають значний стаж викладацької діяльності, сформували свій власний оригінальний науковий доробок (ЕГ проаналізувала профілі НПП у google scholar). Дисципліни, що викладаються у рамках ОНП, співвідносяться зі спеціалізацією викладачів. Це підтверджується наявністю відповідних публікацій, тематикою дисертацій, наявністю методичних посібників і статей. Частково ця інформація відображена у таблиці №2 відомостей про самооцінювання та в інформаційній таблиці наданій гарантом на прохання ЕГ, та представлений у електронному кабінеті справи.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів у ЗВО вибудовано на основі відповідних нормативних актів: Закону України «Про вищу освіту» (2014), Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів, затверджених наказом МОН України (2015), «Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/yUTEUIr>). Відповідно до норм положення до претендентів на вакантні посади висуваються професійні вимоги в залежності від посади: напр. наявність наукового ступеня та (або) вченого звання, наукових публікацій, монографій, підручників, навчально-методичних посібників, відповідний науково-педагогічний стаж тощо. Такі кваліфікаційні вимоги забезпечують необхідний рівень професіоналізму НПП. Експертна група звертає увагу на зорієнтованість при виборі на посаду насамперед на внутрішній кадровий потенціал. Реальних конкурсних ситуацій коли на одну посаду претендувало два і більше претенденти на ОНП, що акредитується в останні роки не зафіксовано. Під час попередньої акредитації ЕГ виявила, що результати відповідного опитування здобувачів не враховуються при підписанні нового договору з викладачами. Як під час минулої акредитації, так і зараз керівництво ЗВО та програми повідомили, що відгуки здобувачів враховуються у неформальному порядку. Однак, зауважимо, що за наявних механізмів опитування практично не можливо оцінити якість роботи конкретного НПП та викладання окремого ОК. Під час фокус-груп НПП зауважили, що вважають процедури добору прозорими та справедливими. Також наголошувалося, що до викладання на даній ОНП залучаються виключно НПП з науковим ступенем кандидата чи доктора наук.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертна група мала досить продуктивну зустріч із зовнішніми стейкхолдерами (і на відкритій зустрічі теж), котрі виявили зацікавленість та хорошу обізнаність стосовно особливостей функціонування даної ОНП. Учасниками

зустрічі були член-кореспондент НАН України, завідувач відділу історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України С.Віднянський, завідувач кафедри історії та суспільних дисциплін Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ Ю.Чотарі, директор Закарпатського музею народної архітектури та побуту В.Коцан, директор Державного архіву Закарпатської області М.Місюк. Вони підтвердили (продублювали) інформацію, наведену у відомостях про самоцінювання. Основними формами участі роботодавців у реалізації освітнього процесу на ОНП є участь у перегляді та редагуванні ОНП, гостьові лекції, спільні наукові та просвітницькі проекти. Разом з тим експертна група звертає увагу на певний формалізм процесу перегляду ОП з точки зору даного підкритерію. Так, рецензії носять загалом схвальний характер і містять мало конкретних зауважень чи пропозицій.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертна група відзначає, що з огляду на специфіку даної ОНП, її внутрішню орієнтованість та спеціальність основними професіоналами-практиками, експертами в галузі та представниками роботодавців є насамперед викладачі даної ОНП. Вони мають значний досвід професійної викладацької діяльності. Також здобувачі вищої освіти мають можливість відвідувати презентації чи гостьові лекції викладачів і науковців з інших інституцій, у тому числі й закордонних. Як засвідчують новини на сайті факультету, подібні заходи відбуваються доволі регулярно. Учасники відкритої зустрічі, та зустрічі з роботодавцями підтвердили, що вони залучаються до викладання на ОНП. Директор Закарпатського музею народної архітектури та побуту В. Коцан є викладачем ОНП та науковим керівником аспіранта М.Рекрутяка. Директор Центру міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції УжНУ І.Тодоров є викладачем та здійснює керівництво дисертаційними дослідженнями. Проф. Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка Ю.Волошин та А.Момот у 2018 році провели дводенний семінар "Усна історія як метод і джерело" та видали учасникам сертифікати. З гостьовими лекціями виступала С.Мітряєва - радниця Дирекції стратегічних досліджень Національного інституту стратегічних досліджень. У 2021 р. відкриті лекції здобувачам освіти даної ОНП прочитали М.Каміонка (професор Педагогічного університету в Кракові) та О.Шеремет (науковий співробітник Інституту закордонних справ та економічного менеджменту (Угорська Республіка)).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Викладачі ОП підвищують свою кваліфікацію у вітчизняних та закордонних ЗВО відповідно до плану стажувань та на основі укладених договорів з установами-партнерами. Професійний розвиток НПП здійснюється також через обмін досвідом на науково-методичних семінарах, загальноуніверситетських заходах. Механізми підвищення кваліфікації та можливості для професійного розвитку НПП визначено у «Положенні про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ»» (<https://cutt.ly/MUPGLVY>). Як і передбачає діюче законодавство, Положення визначає особливості проходження довгострокових та короткострокових (семінари, тренінги, вебінари тощо) підвищення кваліфікації. Вони можуть відбуватися через власні програми та у співпраці з іншими організаціями не рідше, ніж раз на 5 років. Усі викладачі ОНП пройшли планові стажування, окремі з них підвищують кваліфікацію і поза планом. Найбільш активним тут є доц. Ю.Данилець, котрий щороку є учасником закордонних проектів та активностей, зокрема й у 2021 р. пройшов наукове стажування в Католицькому університеті м. Ружомберок (Словацька Республіка). Також доц. І.Шніцер 2021 р. проходить підвищення кваліфікації на базі Університету Павла Йозефа Шафарика в Кошицях в рамках Програми співробітництва між МОН України та Міністерством освіти Словацької Республіки, а доц. В.Кічера у 2021 р. пройшов наукове стажування у Пряшівському університеті (Словацька республіка) (підтвердження цих та ін. стажувань див. у спеціальному документі в системі).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності здійснюється через систему рейтингування, матеріальні заохочення, представлення до почесних нагород та відзнак. В УжНУ сформовано дієву систему заохочення викладацької майстерності, що передбачає нематеріальні та фінансові стимули. Вона регламентується Положенням про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» <https://cutt.ly/5UPZU9X>. Щорічний рейтинг формується співробітниками відділу моніторингу якості освіти. Як розповів І.Шніцер, система є доволі гнучкою та диверсифікованою. У рейтинг враховуються наукові досягнення, виконання специфічних викладацьких обов'язків (напр. гарант ОП) тощо. За результатами рейтингу ОНП можуть бути винагороджені надбавкою до заробітної платні у розмірі 15 відсотків. Із викладачів та наукових керівників даної ОНП таку надбавку в 2021 р. за результатами рейтингування у 2019-2020 н.р. отримують: проф. І.Вовканич, доц. Ю.Данилець, доц. І.Шніцер, доц. В.Гуцул. Також у ДВНЗ «УжНУ» здійснюється преміювання працівників університету за публікації у виданнях, що входять у міжнародні наукометричні бази даних Scopus та Web of Science <https://cutt.ly/zUPBNPV>. Преміювання за такі публікації отримували викладачі ОНП доц. Ю.Данилець, доц. В.Кічера, доц. І.Шніцер. Розмір виплати залежить від квартилю та імпаکت-фактору журналу.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильними сторонами ОНП за даним критерієм є: достатня академічна та викладацька кваліфікація викладачів загалом та висока міжнародна й наукова активність окремих НПП (доц. Ю.Данилець, доц. І.Шніцер, доц. В.Гуцул); відповідність навчальних дисциплін спеціалізації та науковому доробку викладачів; наявність діючої та гнучкої системи рейтингування й матеріального стимулювання НПП; залученість стейкхолдерів до функціонування програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Результати опитування здобувачів не враховуються при підписанні нового договору з викладачами, неможливо оцінити якість роботи конкретного НПП та викладання окремого ОК. Рекомендуємо включити до анкетувань питання стосовно якості викладання конкретних дисциплін, або ж проводити окреме опитування.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, причетних до функціонування ОНП, загалом відповідає третьому освітньому рівню. Наявні людські ресурси достатні для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічних ресурсів УжНУ засвідчив, що матеріально-технічна база забезпечує реалізацію ОНП на належному рівні та сприяє досягнення визначених цілей та ПРН. Зокрема, навчальні аудиторії обладнані мультимедійними проекторами, є переносні проектори; наявний Wi-Fi доступ до Інтернету. Здобувачі можуть використовувати за потребою приміщення археологічного музею https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/museums-arich_muz, реставраційної майстерні, музею історії університету, археологічної та етнографічної лабораторії <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/-imenimihajla-tivodara.htm>, які знаходяться в корпусі факультету історії та міжнародних відносин. В структурі факультету створено два спеціальних підрозділи - Центр історичних студій з богемістики і словакістики (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/deps-centre_slovak) та Центр досліджень угорської історії та україно-угорських відносин (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/v-uzhnu-stvor-tsentr-doslidzh-ugors-istoriji-ta-ukr-ugor-vidnosin.htm>), однією з функцій яких є надання консультативної підтримки аспірантам в рамках їх наукових досліджень та освітнього процесу. Інфраструктура університету дозволяє у повній мірі задовольнити потреби здобувачів у позанавчальній діяльності: гуртожитки, стадіон, спортивно-оздоровчий комплекс з басейном <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/sportivno-ozdorovchij-kompleks-uzhnu.htm>, санаторій-профілакторій «Скалка». Під час огляду МТБ, директор Наукової бібліотеки Медведь М. М. розповіла про можливості бібліотеки для НПП та здобувачів-аспірантів. У фондах бібліотеки зберігається більше 1,5 млн одиниць зберігання, є можливість для безкоштовного доступу до баз даних (Scopus, Web of Science). За необхідності, здобувачі та представники факультету або кафедр можуть подати заявки на придбання актуальної наукової літератури. Всі учасники освітнього процесу можуть звернутися за персональною консультацією щодо роботи з літературою та джерелами. ЗВО використовує різні механізми фінансової підтримки здобувачів та викладачів. Під час зустрічей з фокус-групами, експерти з'ясували, що діє налагоджена інформаційна кампанія щодо підтримки здобувачів та викладачів у науковій сфері (відшкодування коштів за стажування, участі у конференціях, преміювання за публікації в індексованих в Scopus та Web of Science виданнях, за проходження акредитації тощо). Освітні компоненти ОНП забезпечені необхідними матеріалами, робочі програми проходять регулярно оновлення завдяки впровадженню викладачами свого досвіду стажування.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ всіх учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів є безоплатним, що підтверджено в ході відеозустрічей з адміністрацією, здобувачами та НПП відповідно. Створене електронне середовище університету передбачає постійний та безкоштовний доступ до сайту електронного навчання <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/> (платформи Moodle та Google Classroom) завдяки домену університету uzhnu.edu.ua. Всім здобувачам та працівникам університету обов'язково створюється корпоративна електронна пошта для внутрішнього користування. Перевірка робіт на плагіат сертифікованими програмами також здійснюється ЗВО безкоштовно. Публікація наукових доробків аспірантів у виданнях Університету є безкоштовною.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО, здобувачами, представниками органів студентського самоврядування, Наукового товариства та Ради молодих вчених, огляду МТБ, експерти впевнилися, що УжНУ регулярно удосконалює оснащення аудиторного фонду, навчальних корпусів, гуртожитків та інших структурних підрозділів. Працюють такі сектори, як Відділ з питань охорони праці (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_of_lab_prot), соціально-психологічна служба (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-centre_psy). Керівник соціально-психологічної служби Кулакова С. В. підтвердила інформацію стосовно зустрічей з здобувачами всіх рівнів освіти, наданням анонімних персональних консультацій всім зацікавленим особам. Під час зустрічі з адміністрацією, ректор Смоланка В. І. зазначив, що у здобувачів є можливість звернутися до студентської поліклініки, і також відбувається вакцинування всіх бажаних від Covid-19. Цього року починається практична реалізація проекту з енергозбереження та енергозабезпечення НЕФКО за підтримки Світового банку та гарантії держави.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Розгалужена система допоміжних підрозділів УжНУ охоплює важливі питання освітнього, організаційного, інформаційного, консультативного та соціального характеру задля задоволення потреб здобувачів. Під час відеозустрічей зі здобувачами, адміністрацією та структурними підрозділами ЗВО, експерти пересвідчилися, що тісна співпраця існує між здобувачами та викладачами, науковими керівниками і гарантом на початковому рівні. Наступний рівень забезпечує більш специфічну роботу та допомогу – це Профком студентів УжНУ (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-stud_union_comm/about), Рада молодих вчених (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/science-cou_of_youn_sci), Соціально-психологічна служба (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-centre_psy), Студентська поліклініка, Відділ міжнародних зв'язків (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/irelations-dep_irelations), Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_hum_ed_work), Відділ аспірантури та докторантури (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/science-aspirant>), Юридична клініка (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-law_clinic) та інші. Розвинуті сторінки в соцмережах (<https://www.facebook.com/uzhnu>, <https://www.youtube.com/channel/UCSifo-iRoeS7nf5957HnIoQ/videos>, <https://www.instagram.com/uzhnu.today/>) та офіційний веб-сайт УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/>) полегшує комунікацію, особливо під час дистанційного навчання. Гарант має окремі групи у Viber задля кращої комунікації зі здобувачами. Як додаткову практику задля визначення та підтримки високого рівня інформаційної діяльності та зворотного зв'язку між здобувачами та університетом, експерти рекомендують розширити існуючу або додати окрему анкету для здобувачів щодо оцінки освітнього процесу, підтримки та співпраці з внутрішніми службами, надання пропозицій або звернень щодо спірних ситуацій задля покращення роботи університету.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду МТБ університету, експерти з'ясували, що на факультеті історії та міжнародних відносин для здобувачів з ООП є можливість організації індивідуального графіку, також аудиторні заняття можуть проводитися на першому поверсі. В УжНУ діє наказ відносно Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та представників інших маломобільних груп населення (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22035>). Під час інтерв'ювання гарант ОНП Шніцер І.О. зазначив, що в головному корпусі обладнана необхідна інфраструктура для осіб з обмеженими фізичними потребами (пандуси, кнопки виклику), на факультеті це відбувається шляхом узгодження графіку навчальних занять. Згідно Правил прийому до аспірантури та докторантури (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11081>), вступні випробування для осіб з ООП проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи. Серед аспірантів ОНП «Історія та археологія» немає осіб з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Нормативна база університету, що регулює питання вирішення конфліктних ситуацій та превентивних заходів, що зосереджується в таких документах: Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964>), Положення про академічну доброчесність (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>), Етичний кодекс (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896>), Статут університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>), Антикоруційна програма 2021-2022 рр. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/33404>), План заходів, спрямованих на запобігання, протидію та виявлення корупції на 2021 р. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/33405>). В ході відео-зустрічей з усіма учасниками освітнього процесу, експертами була підтверджена наведена у відомостях СО інформація відносно чіткості і зрозумілості політики і процедури вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних у тому числі із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією. Представники органів студентського самоврядування, профкому, Ради молодих вчених та Наукового товариства підтвердили свою спроможність як посередників серед здобувачів, що надають допомогу у разі виникнення спірних ситуацій між здобувачами та викладачами. Також одним із основних способів звернення/повідомлення про конфліктні ситуації у ЗВО є скринька довіри (ЕГ не знайшла спеціальну форму повідомлень на офіційному веб-сайті ЗВО). Завдяки сформованій культурі якості, університет намагається попередити можливі конфліктні ситуації шляхом створеної нормативної бази, відкритості та публічності, створенням атмосфери співпраці та взаєморозуміння між здобувачами та викладачами впродовж їх перебування в університеті. Експерти звернули увагу на те, що в опитуваннях здобувачів відсутні питання щодо вирішення конфліктних ситуацій, питань дотримання та популяризації основ доброчесності/протидія дискримінації тощо. Задля визначення та підтримки високого рівня інформаційної підтримки та зворотного зв'язку між здобувачами та університетом, експерти рекомендують розширити існуючу або додати окрему анкету для здобувачів з вищезазначених питань задля покращення роботи університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Забезпечення ЗВО доступу аспірантів до наявних інформаційних ресурсів, безпечного освітнього середовища та соціальної інфраструктури. Належний рівень освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів завдяки чітко організованій роботі структурних підрозділів та працівників університету. Створення неконфліктного середовища та наявність визначених та прозорих процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Проблематичність в знаходженні форми для повідомлення щодо конфліктних ситуацій, проблемних випадків (скринька довіри). Вузкий фокус анкети для здобувачів університету, що передбачає збір та узагальнення інформації, зосередженої на ОП (хоча анкета для здобувачів-істориків є більш розширеною). Рекомендації: розширення механізмів повідомлення задля врегулювання можливих конфліктів для здобувачів (винести скриньку довіри або ж вікно для повідомлень на основну сторінку/вкладку відповідної тематики на офіційному веб-сайті ЗВО; додавання питань в анкету здобувачів, зокрема про освітній процес, підтримку з боку допоміжних структур, доброчесність, вирішення конфліктних ситуацій тощо.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

У ЗВО сформована належна матеріально технічна база та інфраструктура, що забезпечує як проведення наукових досліджень здобувачів, так і різноманітну позанавчальну діяльність. Існує дієва система підтримки здобувачів та НПП. В рамках відео-зустрічей та роботи з документами, експертною групою було визначено можливий напрям для якісного удосконалення освітнього процесу – розширення механізмів повідомлення задля врегулювання можливих

конфліктів для здобувачів й висвітлення ширшого кола питань в анкеті для здобувачів ЗВО, щоб охопити всі важливі аспекти діяльності ЗВО та учасників освітнього процесу.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми визначаються Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>) та Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>). Університет послідовно дотримується цих процедур. Під час відео-зустрічі з адміністративним персоналом та гарантом ОНП, експертною групою були підтверджені основні етапи створення та оновлення освітніх програм. Зміни до ОНП були здійснені у 2021 році, з урахуванням пропозицій експертної групи під попередньої експертизи, думок всіх учасників освітнього процесу шляхом опитування та обговорення проекту ОНП. Під час відео-зустрічей з фокус-групами, експертами було з'ясовано, які саме основні перетворення здійснені для нової ОП - у блоці обов'язкових ОК додано дисципліну «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології», розширено блоки вибіркового компонента більш глибокими та специфічними курсами до тем наукових досліджень аспірантів, в тому числі є можливість обрати ВК з іншого рівня або іншої спеціальності. Додано спеціальний освітній компонент «Аспірантський дослідницький семінар». Відредаговані частково ПРН та інформація стосовно працевлаштування здобувачів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Представники органів студентського самоврядування і профспілкової організації, та здобувачі ОНП «Історія та археологія» підтвердили, що долучаються до оновлення ОНП декількома способами: шляхом опитування та надання пропозицій через свого представника – це може бути як представник студентського самоврядування, так і здобувач-член робочої групи (Сідак Х.; була врахована пропозиція експертів попередньої акредитації). Під час відео-зустрічі з адміністративним персоналом керівник навчального частини Штимак А. Ю. зазначив, що анкетування щодо якості ОП відкрите протягом року, двічі на рік проводиться аналіз з наданням інформації гарантам перед розробленням нового проекту ОП. Результати весняного анкетування аспірантів були враховані у новій версії ОНП «Історія та археологія», наприклад, щодо розширення вибіркової складової та її посилення в рамках тематики дисертаційних досліджень (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/35310>). Гарант ОНП І. Шніцер та здобувачі уточнили, що їх запрошують на засідання кафедри, в тому числі де обговорюються зміни до освітньої програми.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час відео-зустрічі з роботодавцями та іншими групами стейкхолдерів, експертна група пересвідчилася в тому, що роботодавці залучені до процесу оцінки та перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості, що також добре відображено в документах, наданих як додаткові докази: позитивні рецензії (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/38681>) д.і.н., професора Віднянського С. В. (член-кореспондент НАН України, завідувач відділу історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України), д.і.н., професора Докашенко Г. П. (завідувач кафедри вітчизняної та зарубіжної історії Горлівського інституту іноземних мов Донбаського державного педагогічного університету) та к.і.н., доцента Латиша Ю. (доцент кафедри історії світового українства КНУ імені Т. Г. Шевченка), звіт з пропозиціями стейкхолдерів щодо проекту ОНП 2021 р. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34423>) та протоколи засідань кафедр з роботодавцями, що знаходяться в системі NAQA в документах акредитаційної справи. На відео зустрічі з експертами були присутні в більшості вищезгадані роботодавці. В ході розмови з експертами, роботодавці виголосили своє загальне задоволення щодо співпраці з аспірантами та підтримують ідею їх подальшого працевлаштування у своїх організаціях.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В структурі ДВНЗ «УжНУ» є декілька підрозділів, що співпрацюють з випускниками. Зокрема, це Міжнародна асоціація випускників УжНУ https://www.uzhnu.edu.ua/uk/alumni_association/index.html. Серед її головних завдань – встановлення постійного дієвого зв'язку з випускниками університету, в тому числі з тими, що живуть та працюють за кордоном. А також Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування, під керівництвом Яцьків М. Ю. Під час відео-зустрічі з адміністративним персоналом, керівник Центру ознайомила експертів з

основними моментами роботи свого структурного підрозділу і наголосила, що Центр співпрацює з усіма здобувачами, в тому числі і випускниками другого рівня вищої освіти, що наразі являються аспірантами і які зверталися за вакансіями до Центру. (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_hum_ed_work/about) В червні 2021 р. відбувся захист дисертаційного дослідження головного спеціаліста департаменту культури, національностей та релігій Закарпатської облдержадміністрації, К. Куцова (науковий керівник к. і. н., доцент кафедри археології, етнології та культурології УжНУ Ю. Данилець) у разовій спеціалізованій раді. Гарант ОНП І. Шніцер та здобувачі старших курсів запевнили, що їх роботи вже готові до початку процесу виходу на захист.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ході роботи експертів з нормативними документами УжНУ, фокус-групами та відомостями СО, було з'ясовано, що в університеті дія цілісна багаторівнева система забезпечення якості освітнього процесу на декількох рівнях. Початковим рівнем є співпраця НПП та здобувачів, які сприяють активній діяльності робочої групи щодо перегляду та оновлення освітньої програми. Надалі до цього процесу залучаються завідувачі кафедр, декани, допоміжні структурні підрозділи (зокрема, Відділ моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, Відділ ліцензування та акредитації та інші) члени науково-методичних рад, Ради молодих вчених, Вчених рад факультетів та університету на чолі з адміністрацією УжНУ. Згідно Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>), в університеті робочими групами регулярно проводиться локальний моніторинг із залученням зацікавлених осіб. Виявлені недоліки за ОНП "Історія та археологія" та їх усунення описані у відомостях СО, що також було підтверджено експертами в ході зустрічей з адміністрацією ЗВО та гарантом І. Шніцером.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної ОНП є повторною, тож зазначені рекомендації у попередньому звіті експертів NAQA та ГЕР у більшості були враховані у оновленій версії ОНП 2021 р. та освітньому процесі за цією ОНП. Зокрема, враховані рекомендації щодо фокусу ОНП, розширення інформації щодо працевлаштування, оновлено перелік ОК та поглиблено блоки з ВК, можливість обрання вибіркових дисциплін з інших рівнів вищої освіти та інших спеціальностей. Робоча група розширена представниками роботодавців (В. Коцан) та аспірантів (Х. Сідак). Покращено залучення іноземних представників роботодавців до аудиторних занять (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/mizhnarodna-spivpratsya-na-onp-istoriya-ta.htm>). Пропозиції роботодавців було оприлюднено на сторінці проекту ОНП (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/33502>). Інформаційна підтримка здобувачів також активізувалася, що було відмічено під час відео-зустрічі з аспірантами та представниками органів студентського самоврядування, Наукового товариства та Ради молодих вчених. З моменту проведення першої акредитації, продовжується залучення аспірантів до міжнародної мобільності в університетах Польщі та Чехії, збільшення кількості активних учасників (хоча ще присутня значна кількість аспірантів, які ще не скористалися можливістю академічної мобільності). Проте є рекомендації, що наразі не були втілені: врахування відгуків здобувачів освіти про задоволеність викладанням при підписанні договорів із викладачами (нормативно з механізмами); регламентація механізму здійснення перевірок наукових та освітніх текстів на унікальність не є чіткою; створення ради або об'єднання роботодавців. Під час відео-зустрічі з адміністрацією, ректор УжНУ В. І. Смолянка та гарант ОНП І. Шніцер запевнили, що робота з впровадження рекомендацій продовжується і вони відкриті до пропозицій.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ході акредитаційної експертизи, експерти впевнилися у активному формуванні високого рівня культури якості в УжНУ. Це простежується у Концепції розвитку ДВНЗ УжНУ до 2025 р. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>), Етичному кодексі ДВНЗ УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34058>) тощо. Під час відео-зустрічей, всі залучені представники університету (від здобувачів до адміністрації УжНУ) показали свою обізнаність стосовно процесів діяльності університету, мають усвідомлену позицію щодо різних питань, власне бачення розвитку вищої освіти та підготовки майбутніх науковців. Безпосередньо результатом сформованої культури якості є позитивна акредитація 42 освітніх програм, з яких 17 - третього рівня.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Врахування більшості рекомендацій експертів з моменту попередньої акредитації. Сформована культура якості багаторівневої системи університету, яка сприяє постійному розвитку ОНП та реалізації освітньої діяльності за цією програмою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Експертна група рекомендує узгодити нормативні документи у питанні залучення здобувачів та/або представників роботодавців до складу робочих груп ОНП. Запровадити механізми та процедуру врахування думок здобувачів щодо якості викладання навчальних дисциплін НПП (наприклад, рейтинг «Викладач очима здобувачів»). Продовжити активне впровадження наданих експертами рекомендацій.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У ЗВО сформована система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, існує дієва система управління якістю, проте потребують часткового узгодження та доопрацювання внутрішні положення університету щодо залучення різних груп стейкхолдерів до робочої групи ОП, а також продовження впровадження рекомендацій експертів.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В УжНУ наявні чіткі та зрозумілі документи, якими регулюються права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу: Статут ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9268>), Правила внутрішнього розпорядку (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453>), Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25262>), Порядок підготовки здобувачів вищої освіти доктора філософії та доктора наук (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26539>) та інші. Всі вони є доступними, їх прозорість забезпечується розміщенням у вільному доступі на офіційному веб-сайті університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/139>, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/450>). Експертна група відмітила, що в ході спілкування з аспірантами, НПП та адміністрацією ЗВО, всі учасники освітнього процесу розуміють свої права й обов'язки та дотримуються їх.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОНП «Історія та археологія» за 2021 р. розміщений на офіційному веб-сайті університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/33504>). Експертна група пересвідчилася, що були дотримані необхідні часові вимоги щодо завчасного розміщення проекту та його терміну громадського обговорення. Гарною практикою є оприлюднення отриманих зауважень та пропозицій стейкхолдерів після завершення терміну обговорення (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34423>). Таким чином простежується співпраця з зацікавленими особами (роботодавцями, академічною спільнотою, випускниками тощо).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час роботи з документами, офіційним веб-сайтом та фокус групами, експерти з'ясували, що гарантом ОНП здійснюється моніторинг та оновлення необхідної інформації стосовно освітньо-наукової програми. Є декілька

сторінок з інформацією, зокрема на факультеті історії та міжнародних відносин в рубриці «Інфо-центр» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/25234>), на сторінці відділу аспірантури та докторантури (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/139>) та вкладка «Освітні програми» в рубриці головної сторінки «Абітурієнту» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/15068>). За останнім посиланням розміщена одна із версій ОНП. Експертна група рекомендує уніфікувати інформацію на всіх трьох посиланнях для висвітлення найбільш актуальних даних щодо ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Високий рівень публічності та діяльності ЗВО. Оприлюднення отриманих зауважень та пропозицій стейкхолдерів після завершення терміну обговорення проекту ОНП. Наявність проекту ОНП у вільному доступі. Створення окремої інформаційної сторінки «Освітньо-наукова програма Історія та археологія».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Неузгодженість інформації на різних вкладках офіційного веб-сайту університету. Рекомендовано уніфікувати інформацію на всіх трьох посиланнях для висвітлення найбільш актуальних даних щодо ОНП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Основна інформація щодо діяльності ЗВО, забезпечення освітнього процесу, прав та обов'язків здобувачів і НПП, та щодо ОП, що акредитується, наявна в повному обсязі на офіційному веб-сайті УжНУ. Висловлені ЕГ рекомендації щодо не є суттєвими, оскільки вся інформація розміщена на сторінках ЗВО та його структурних підрозділів, йдеться виключно про полегшення користування нею.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст освітньо-наукової програми в цілому відповідає науковим інтересам аспірантів. Нормативні дисципліни є універсальними та спрямовані на формування загальних наукових компетентностей (мовна компетентність, реалізація та представлення наукових досліджень, проектна діяльність): «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії», «Презентація наукових результатів, створення об'єктів інтелектуальної власності та управління науковими проектами», «Сучасні інформаційні технології», «Історія та археологія як освітня і наукова спеціальність», «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології». Перелік вибіркового дисциплін з 2021 р. є більш вузькопрофесійним ніж у попередній ОНП і концентрується довкола історії Центрально-Східної Європи, що корелюється з тематикою досліджень. Під час зустрічі зі здобувачами аспірант Вашкеба А.П. (зр. навч.) підтвердив, що дисципліни, які їм пропонують у каталозі цілком відповідають їхнім інтересам. Аналіз індивідуальних навчальних планів здобувачів здобувачів Монич О.І. та Іванчик М.М. 1-го року навчання, Вайс К.В., 2-го року навчання на ОНП (представлені на сторінці даної справи у системі НАЗЯВО) також свідчить, що вибіркові дисципліни цілком відповідають дослідницьким інтересам здобувачів. Структура й організація ОК спрямована саме на прикладні моменти підготовки науковця – написання текстів, робота над дисертаційним дослідженням, проектна діяльність, інтелектуальне право тощо. Підготовка до викладацької діяльності здійснюється за рахунок спеціального обов'язкового ОК «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», а практичне її застосування під час асистентської практики. Під час онлайн-зустрічі здобувачі повідомили, що вони задоволені змістом ОНП, що також підтверджується результатами опитувань в 1-му семестрі 2021-2022 н.р.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

ЕГ проаналізувала інформацію про дисертаційні дослідження аспірантів та сферу інтересів наукових керівників надану гарантом на наш запит (див. документ у системі); наукові праці у фахових та наукометричних виданнях, розміщені на сторінках кафедр (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/fhhistory_relati-newworld/science). Вважаємо, що тематика дисертацій аспірантів, загалом, відповідає напрямам досліджень керівників та спеціалізації профільних кафедр. Окремі випадки не повної відповідності стосуються аспірантів третього й четвертого року навчання. Очевидним є те, що гарант та НП колектив протягом останніх двох років активно працювали над удосконаленнями цього питання. Аналіз публікацій НП програми свідчить, що їхні дослідження мають безпосереднє відношення до кола інтересів здобувачів, що навчаються на ОНП. Як пояснив І.Шніцер, з того часу як він став гарантом ОНП, тематика досліджень аспірантів першого та другого року навчання повністю узгоджена зі сферами наукових досліджень керівників. Експертна група відзначає як позитивну практику той факт, що є випадки, коли наукові керівники співпрацюють з аспірантами з попередніх рівнів освіти, так само і їхні дослідження є продовженням бакалаврських та магістерських робіт. Це дозволяє більш ґрунтовно підійти до дослідження обраної теми, спираючись на набутий дослідницький досвід за попередні роки. Слід зауважити, що усі теми досліджень мають виразно регіональний контекст та стосуються історії, археології чи етнології Центрально-Східної Європи.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

На думку експертної групи ЗВО забезпечує для здобувачів вищої освіти за даною ОП можливості для проведення досліджень і їх апробації. Для проведення досліджень аспірантам надано доступ до паперових та електронних ресурсів університетської бібліотеки. Для апробації результатів наукових досліджень аспіранти можуть безкоштовно публікувати свої статті у Науковому віснику УжНУ, серія «Історія», який включено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України. Також функціонують періодичні видання «Історичний часопис з богемістики та словакістики» та «Українська гунгаристика». Здобувачі є учасниками міжнародних наукових конференцій, котрі організовує ЗВО: у жовтні 2018 р. «Утворення першої Чехословацької республіки та її вплив на долю народів Центрально-Східної Європи»; у березні 2019 р. «Карпатська Україна – незалежна держава»; у квітні 2021 р. «Актуальні проблеми історії та міжнародних відносин». Окрім того, є можливість брати участь у конференціях організованих закладом-партнером. У ЗВО функціонує ряд спеціалізованих наукових центрів, зокрема: Центр історичних студій з богемістики та словакістики та Центр досліджень угорської історії та українсько-угорських відносин. Зустріч з представниками центрів І.Ліхтеєм, О.Ферковою, І.Скибою переконала ЕГ, що згадані центри дійсно є серйозними науковими та ресурсними осередками, котрі сприяють дослідженням аспірантів та функціонуванню ОНП.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

олучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти відбувається в першу чергу через участь у міжнародних проєктах, стажуваннях, конференціях. Це можливо насамперед завдяки активним міжнародним контактам окремих НПП та наукових керівників, котрі створюють такі можливості для своїх аспірантів. Найбільш активними тут є доц. Ю.Данилець та В.Гуцул. Основні наукові контакти відбуваються з університетами Чехії, Словацької Республіки, Угорщини, Республіки Польща, що відповідає тематиці наукових досліджень аспірантів. В Університеті успішно діє Відділ міжнародних зв'язків, який надає консультативну, організаційну та інформаційну підтримку. Під час фокус-групи представниця відділу міжнародних зв'язків О.Свеженцева підтвердила інформацію представлену у звіті про самооцінювання, зокрема участь у програмах академічної мобільності ERASMUS + аспірантів Ю.Офіцинського, Є.Лутака, Е.Босак, Я.Бердар, А.Кепші; наукові стажування в ЗВО країн Центрально-Східної Європи (К.Ваїс, Е.Босак); участь в реалізації міжнародних наукових проєктів та стипендійних програм (Л.Дегтярьова, М.Рекрут'як, Є.Лутак, О.Монич, К.Ферко). Документальні підтвердження окремих активностей надано гарантом на запит ЕГ та розміщено в системі NAQA в документах акредитаційної справи. Також свідченнями включеності аспірантів до міжнародної спільноти є публікації (мовами країн Центрально-Східної Європи) у спеціалізованих виданнях. Інформація про них представлена у відповідній таблиці, наданій гарантом на запит ЕГ та розміщений в системі NAQA в документах акредитаційної справи. Разом з тим, ЕГ зауважує, що до міжнародних активностей залучені далеко не всі аспіранти, це означає, що можливості для включення до міжнародної спільноти створено, але користуються ними далеко не всі.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Під час роботи з відомостями про самооцінювання, матеріалами офіційного веб-сайту, додатковими документами від гаранта ОП та відео-зустрічами з академічним персоналом факультету, експертна група підтвердила наявні

факти участі викладачів у різноманітних дослідницьких проєктах. Зазначимо, що відповідно до інформації наданої начальницею науково-дослідної частини К.Ковальчук, викладачі та наукові керівники зараз не мають досвіду виконання дежбюджетних наукових тем МОН України чи проєктів фінансованих Національним фондом досліджень України. Разом з тим, вони концентруються на виконанні міжнародних програм фінансованих зарубіжними інституціями. Доц. В.Кічера у 2018-2020 рр. був учасником проєкту на базі Пряшівського університету (Словацька Республіка) «Historical, confessional, national, economic and cultural development of the Greek Catholic Church in Slovakia in 1818 – 1918» (VEGA, reg. с .: 1/0448/18); доц. О.Ферков та доц. В.Фенич у 2018-2019 рр. були учасниками колективного дослідницького проєкту Угорської Академії наук «Етно-релігійні конверсії в мультикультурному середовищі греко-католиків ужгородської унійної традиції північно-східного фронтиру Угорщини у тривалому історичному часі»; доц. Н.Керецман, доц. В.Гуцул та доц. П.Леньо з 2019 по 2021 рр. брали участь у науково-дослідному проєкті «Промоція ремісництва і гастрономії як невід'ємних складових культурної спадщини Карпатського євро регіону – КРАТАС" (HUSKROUA/1702/3.1/0027) в рамках міжнародної програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна; проф. І.Вовканич та доц. В.Андреї ко з 15.10.2020 по 14.11.2021 рр. беруть участь у дослідницькому проєкті «Транскарпатський центр Жана Моне з дослідження європейських стратегій розвитку (619688-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CJE). Участь НПП у зазначених проєктах частково також підтверджено й відповідними документами, наданими гарантом на прохання ЄГ (представлені у системі НАЗЯВО на сторінці справи).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В УжНУ реакція на порушення академічної доброчесності унормована у Положенні про академічну доброчесність (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>). Університет та гарант ОНП всіляко сприяють інформаційній кампанії дотримання норм академічної доброчесності в науковій роботі (вебінар «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/ravila-akademichnoi-dobrochesnosti-uchasnikiv-osvitnogo.htm>) В університеті створено спеціальний структурний підрозділ, що відповідає за академічну доброчесність «Комісія з питань академічної доброчесності та етики». Під час відео-зустрічей представницею Комісії К.Товт, академічним персоналом та адміністрацією, експерти впевнились в формуванні культури доброчесності у ЗВО. Гарант І.Шніцер, як один із викладачів, що забезпечує освітній процес за ОНП, пропонує здобувачам пройти онлайн-курс «Академічна доброчесність в університеті» (<https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>, <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/34061>) як виконання самостійної роботи для освоєння одного з модулів ОК «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології». Аспіранти, спілкуючись з експертною групою теж підтвердили своє розуміння академічної доброчесності. Тематика дисертаційних досліджень має унікальність, так як обумовлена роботою з архівними джерелами вітчизняного та іноземного походження, свідченнями респондентів тощо. За період реалізації ОНП не виявлено жодного факту порушень академічної доброчесності ні серед аспірантів, ні серед науково-педагогічних працівників, котрі здійснюють наукове керівництво аспірантами.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. Темі досліджень мають виразно регіональний контекст та стосуються історії, археології чи етнології Центрально-Східної Європи. ЗВО забезпечує для здобувачів вищої освіти даної ОНП можливість для проведення досліджень і їх апробації, зокрема й на шпальтах власного фахового видання категорії Б. В університеті функціонують спеціалізовані центри, котрі є науковими та ресурсними осередками та сприяють дослідженням аспірантів і функціонуванню ОНП. Наукові керівники створюють можливість для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти через участь у міжнародних проєктах, стажуваннях, конференціях.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

На ОНП створені усі можливості для публікацій, апробації та міжнародної мобільності, але реалізують їх далеко не всі здобувачі. Частина з них навіть на 3-4 році навчання не мають публікацій та мобільних активностей. ЄГ рекомендує гаранту ОНП та науковим керівникам виявити причини цього та стимулювати аспірантів до реалізації наявних можливостей. Також рекомендуємо стимулювати ширше коло здобувачів та НПП до академічної та наукової мобільності й міжнародної діяльності.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

На ОНП функціонує повноцінне наукове та освітнє середовище, створені можливості для підготовки і реалізації аспірантів як науковців спеціальності 032 "Історія та археологія". ЕГ вважає, що більшість аспектів даного Критерію характеризуються повною відповідністю вимогам (рівень В), а організаційно-матеріальне забезпечення досліджень аспірантів та їх апробації і створення можливостей для міжнародних активностей можуть вважатися зразковими.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Гарант ОНП та керівництво УжНУ створили необхідні умови для роботи експертної групи, надали додаткові документи та підтверджуючі матеріали, організували зустрічі відповідно до програми роботи експертної групи із використанням технічних засобів відеозв'язку. Експерти отримали достатні підстави вважати, що освітній процес є не удаваним і здійснюється в реальних умовах. Під час онлайн-зустрічей з фокус-групами, опрацювання додаткової інформації та аналізу веб-сайту університету відомості, які отримала експертна група, підтверджували фактичну відповідність критеріям. Проте у відомостях про самооцінювання іноді не вистачало фактичних даних для обґрунтування деяких підкритеріїв. Також у відомостях про самооцінювання були присутні певні інформаційні неточності. ЕГ звертає увагу на те, що ОНП та освітні практики зазнали змін та удосконалень з урахуванням зауважень та рекомендацій отриманих під час минулої акредитації. Насамперед це стосується Критерію 2, рівень відповідності котрого (Е) став підставою для умовної акредитації.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Сердюк Ігор Олександрович

Члени експертної групи

Салата Оксана Олексіївна

Герасименко Вікторія Вікторівна